

13. Ikasgaia

Farmako analgesiko opioide

Farmakologia Fisioterapian

OpenCourseWare

UPV/EHU OCW-2018

Iván Manuel Vicente
María Torrecilla Sesma
Farmakologia Saila, UPV/EHU

Edukiaren laburpena:

1.- Orokortasunak: Mina, sistema opioide, hartzeileak eta ekintza mekanismoa

2.- Farmako opioideen sailkapena:

2.1.-Agonista osoak (μ):

Morfina:

farmakozinetika

ekintzak farmakologikoak

erabilgarritasun terapeutikoak eta eraginkaltegarriak

Beste μ agonistak: Metadona, Fentaniloa, Kodeina, Tramadol, Oxikodona...

2.2.- Agonista partzialak (μ): Buprenorfina

2.3.- Antagonistak (μ): Naloxona, Naltrexona, Metilnaltrexona

3.- Kontsiderazio batzuk fisioterapian

1.- Orokortasunak: Mina, sistema opioide, hartzailleak eta ekintza mekanismoa

“ Bi min mota daude: nirea, jasanezina, eta bestearena beti gehiegizkoa dena ”. *J. Perich (umorista)*

Zer da mina? estimulu kaltegarrien pertzepzio subjektiboa

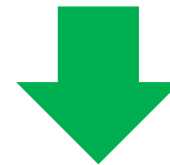
1.- Orokortasunak: Mina, sistema opioide, hartzaileak eta ekintza mekanismoa

Min prozesua errazten duten barneko sustantzien sintesia **inhibitzea**

Ekintza periferikoa
AIEEak

Barneko sustantzi “analgesikoen” antzeko ekintza sorraraztea

Ekintza zentrala
Opiazeoak

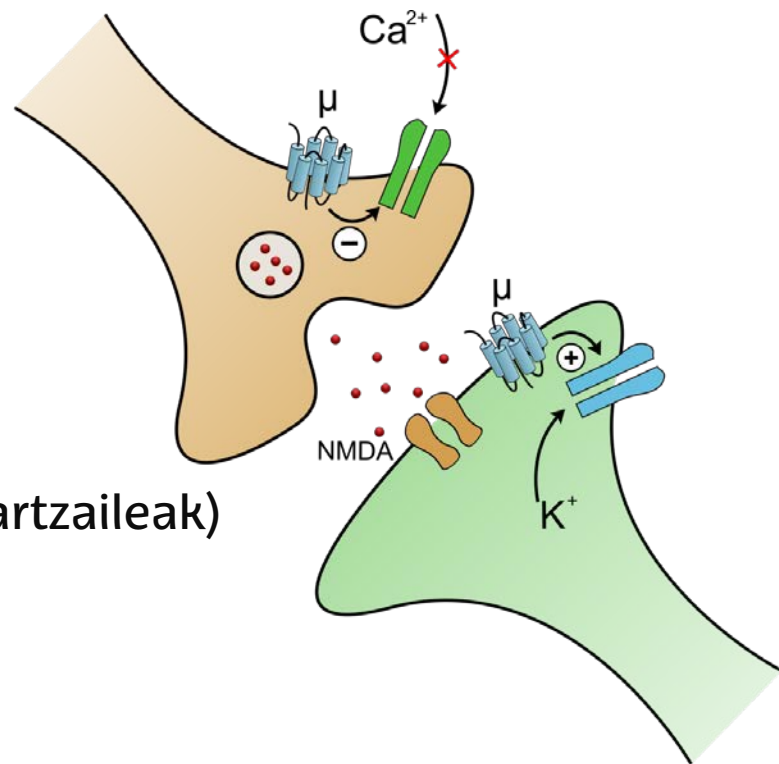
1.- Orokortasunak: Mina, sistema opioide, hartzaileak eta ekintza mekanismoa

▪ HARTZAILE OPIOIDEAK (itu farmakologikoak) AZPIMOTAK:

μ (MOR)
 δ (DOR)
 κ (KOR)

▪ BARNE-LIGANDOAK/PEPTIDO OPIOIDEAK

- β -endorfina (hartzaileak)
- Met-entzefalina eta Leu-entzefalina (eta hartzaileak)
- Dinorfinak (hartzaileak)

▪ EKINTZA MEKANISMOA:

- Neuronen kitzikapena inhibitu: K^+ erretenen zabalkuntza = hiperpolarizazioa)
- Neurotransmisoreen askapena inhibitu: Ca^{2+} erretenen (-)

2.- Farmako opioideen sailkapena:

2.1. Agonista osoak (μ):

morfina, metadona, fentanilo, kodeina, tramadol

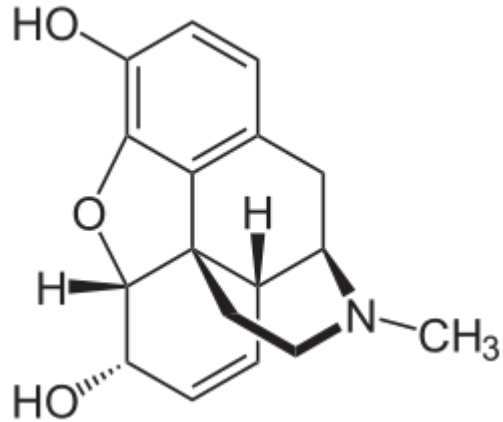
2.2. Agonista partziala (μ): buprenorfina

2.3. Antagonistak (μ): naloxona, naltrexona

2.- Farmako opioideen sailkapena:

2.1. μ HARTZAILE OPIOIDEEN AGONISTA OSOAK

- MORFINA (prototipoa)

Opioaren alkaloide nagusiak:

morfina %10-15

kodeina %0,5

tebaina %1

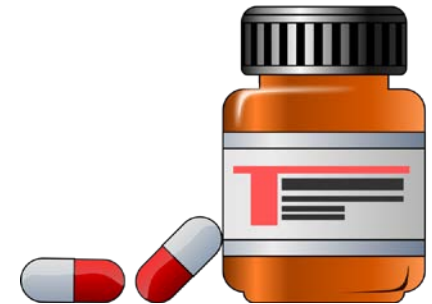
papaberina %1

noskapina %10

Morfinaren egitura kimikoa
F. Sertürnerrek isolatua 1803an

Morfinaren ezaugarri farmakozinetikoak

- Aho-bidetik (min kronikoetan)
  - $T_{1/2}$ 2-3h
  - BE %15-64 (**aldakorra!!**)
  - Gibelesko lehenengo-pausuko gertakaria (**%70!!**)
  - Retard prestakinak (8-12h adm)
- Gibelesko metabolismoa- M3G, M6G*
- Iraizketa: gernu bidez
- Gibel-hesteko zirkulazioa

Morfinaren ekintza farmakologikoak

1) Nerbio Sistema Zentralean:

- **ANALGESIA** (sabai altua, minaren osagai fisikoa)
- **Euforia** (ongizatea- osagai psikikoa) eta **sedazioa**
- **Arnas depresioa** (hilgarria izan daiteke)
- **Eztul-kontrakoa**
- **Goragale eta goitikak**
- **Miosia**
- **Tolerantzia eta Menpekotasuna: abstinentzia sindromea**

Kontuz, beste depresore nahastearekin (alkohola)!

2) Periferian:

- **Idorreria eta gernu erretentzioa**
- **Jakien liseriketa eta urdaileko hustearen atzerapena**
- **Bronkouzkurdura eta basozabalkuntza (histamina)**
- **Bihotz-gastua jaitsi (hipotentsioa)**

Abstinentzia sindromea: Loezina, Disforia, Sukarra, Mialgiak, Rinorrea Beherakoak, Midriasia, Iletentetzea, Botaka

Gaindosietan

1, Arnas-depresioa

2, Miosia

3, Konorte-depresioa (koma)

Tratamendua: hartzaile opioidearen antagonista (b.b)

Morfinaren erabilgarritasun terapeutikoa

Min handietan

Min akutuetan: traumatismoetan, ebakuntza ostekoan, erdiminak, bihotzekoan, kolikoetan

Min kronikoetan: neoplasietan eta beste analgesikoekiko erresistenteak diren minak

Beste μ hartzaile opioideen agonista osoak

- Metadona (agonista osoa)

FZ: - BE handiagoa aho-bidetik

- **erdi bizia** (18-24h), Tdu kronikoetan ~47h
- Adminstrazio tartea: 12-24h (erosoago)

Erabilgarritasun terapeutikoa:

- Menpekotasunean
- Mina arintzeko

■ Fentaniloa (agonista osoa)

- **Oso potentea** – morfina baino potenteagoa

- **Liposolugarria** - analgesia **azkarra** (partxeak, zurrupatu, arnas-bidea...)

Kontuz, masajeak ematean- xurgapena ↑

- Aho bidea gomentatzen da

- Erabilgarritasun terapeutikoa: ANALGESIA

Errestake-tdu moduan: bat-bateko min onkologiko

Anestesian; hasiera azkarra (b.b. 30" → 30-60')

Adm. Kronikoa mugatua!! → menpekotasuna

- Kodeina (metilmorfina) → → → Glukuronidoak (%90-95)

CYP2D6 → morfina (%5-10)

FZ: Aho bidez BE ona

NSZ gutxiago deprimitu, menpekotasuna?

Erabilgarritasun terapeutikoa:

- EZTUL-KONTRAKOA
- Min ertaina (elkartuta AIEE)

Agencia Española de Medicamentos y Productos Sanitarios
AEMPS

**CODEÍNA: NUEVAS RESTRICCIONES DE USO
COMO ANTITUSÍGENO EN PEDIATRÍA**

(Recomendaciones del Comité para la Evaluación de Riesgos en
Farmacovigilancia europeo-PRAC)

Fecha de publicación: 13 de marzo de 2015

Categoría: MEDICAMENTOS DE USO HUMANO, SEGURIDAD.
Referencia: MUH (FV) 3/2015

Tras la revisión del balance beneficio-riesgo de codeína para el tratamiento de la tos asociada a procesos catarrales en población pediátrica se han recomendado las siguientes restricciones de uso:

- No utilizar codeína en menores de 12 años de edad, en pacientes metabolizadores ultrarrápidos del CYP2D6 ni en mujeres durante la lactancia.
- No se recomienda el uso de codeína en pacientes de 12 a 18 años de edad que presenten compromiso de la función respiratoria.

Nota informativa

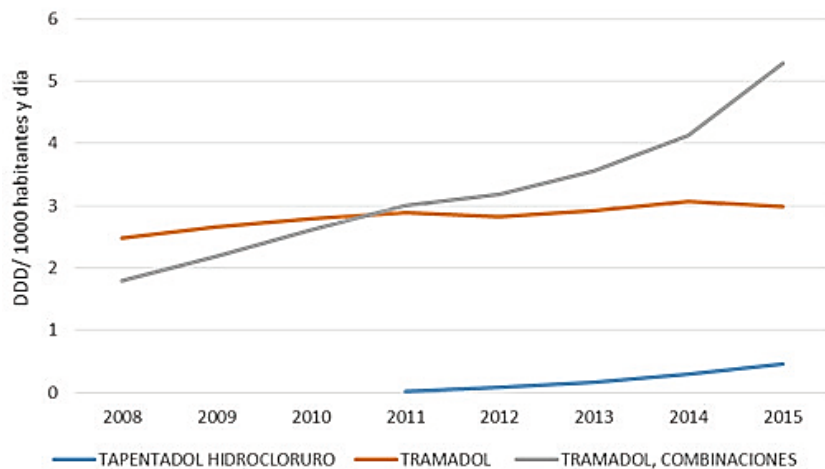
■ Tramadol – gehien erabitzen dena (parazetamolarekin elkartua)

- Opiazeoa + NA eta 5-HT bixurgapena (-)

- Min ertaina-handia kroniko

- ED ohizkoak: zorabioak, goragaleak (%10), logurea, konbultsioak, Síndrome 5-HT

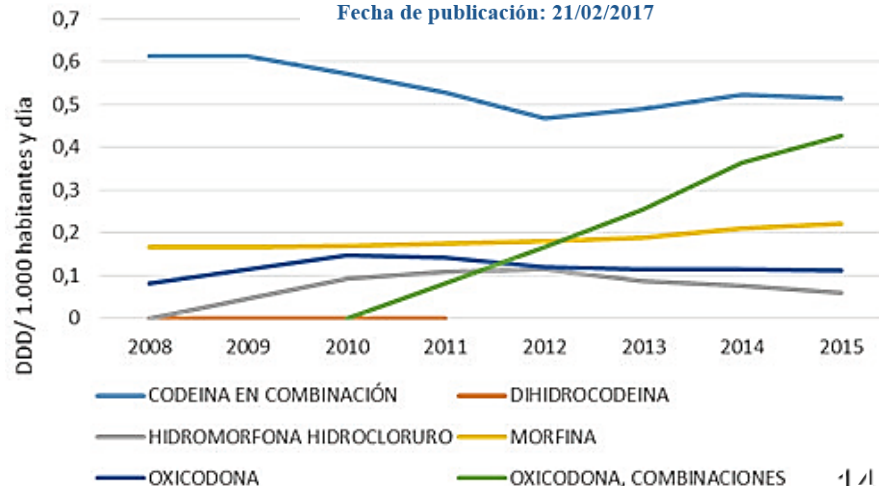
- Arnas-depresioa ez, menpekotasunik ez ¿?

INFORME DE UTILIZACIÓN DE MEDICAMENTOS
U/OPI/V1/13022017

Utilización de medicamentos
opioides en España durante el
periodo 2008-2015

Fecha de publicación: 21/02/2017

2.- Farmako opioideen sailkapena:

2.2. AGONISTA PARTZIALAK (μ)

Buprenorfina

- AFINITATE HANDIA
- ANALGESIA IRAUNKORRA baina atzeratuta
- Liposolugarria
(mihi-bidetik, partxeak...) – masajeak!!
- Erabilgarritasuna terapeutikoa:
Min kroniko (ertaina)

2.- Farmako opioideen sailkapena:

2. 3. ANTAGONISTAK

1. Naloxona*

BE-a.b. baxua

Ekintza laburra

Bide parenteralez

2. Naltrexona

Ekintza luzea

Aho-bidetik

Erabilgarritasun terapeutikoa:

- Opiazeo gaindosietan*
- Menpekotasunean (naltrexona)
- KONTUZ: Abstinentsia

3.- Kontsiderazio batzuk fisioterapian

Saioa egin gehienezko eragin analgesikoa denean – erabilera pasiboa erraztuz

Eragin kaltegarriak: sedazioa, idorreria, arnas depresioa

- Analgesiak eragin kaltegarriak berdintzen ditu- sedazioa
  - Saio denborak egokitu etekin handiagoak lortzeko
- Jardurea fisikoa egotekotan – arnasketa zaindu
- Hezur muina lesioetan – idorreria (gehigarria)
- Abstinentzia sindromean, muskulu eta giltzadura minak
  - fisioterapia aringarria (beroa, elektroterapia, masoterapia...)

El país: la epidemia de EEUU

El confidencial: fentanilo